

Hva er det
blinde ser, og
hvordan ser
ingenting ut?

Nysgjerrigper 2020

Alma Sofie P.

Katherina S.

Mehek Afsha C.

Erik G.

Mahraush M.

12.03.2020

Innholdsfortegnelse

1,0 INNLEDNING	2
1.2 FORSKERSPØRSMÅL.....	2
1.3 HYPOTESER	2
1.4 BEGRUNNELSER FOR HYPOTESENE VÅRE	3
2.0 HVORDAN SKAFFET VI OSS NØDVENDIG INFORMASJON.	4
3,0 INTERVJURUNDE.....	8
4.0 KONKLUSJON	13

1,0 innledning

Årets nysgjerrigperer fra Hallagerbakken skole er en gruppe på 5 elever på 7. trinn.

Alle de som ville være med måtte skrive motivasjonsbrev om hvorfor akkurat de skal være med. Vi endte opp med og være 5 elever, 3 fra 7B og 2 fra 7A. Alle som sendte motivasjonsbrev er spesielt glade i naturfag. Vi var spente og usikre på om vi fikk være med, og da beskjeden om at vi fikk være med kom, ble vi veldig glad og fornøyde. Vi har hørt og sett på tidligere oppgaver og har hatt lyst til å delta på dette i lang tid. Vi synes det virker spennende og være med i et prosjekt.

1.2 Forskerspørsmål

Alle som fikk være med ble samlet vi fikk en ekstra oppgave om å finne gode forslag om hva vi vil forske på. Alle skulle finne minst tre forslag om hva de ville forske på. Forslagene som kom var:

- Hvordan påvirker musikken på oss i trafikken?
- Spiller fotballspillere med mørke drakter mer aggressivt enn de med lyse drakter?
- Hvorfor blir ører, nese og kinnbein fort solbrent?

Etter mye diskusjoner og grubling kom vi endelig frem til et forskerspørsmål som alle elevene likte godt.

Forskerspørsmålet vi valgte var: Hva ser blinde og hvordan ser ingenting ut?

1.3 Hypoteser

Etter forskerspørsmålet var klart var det på tide å finne hypoteser. Vi syntes det var litt utfordrende å finne passende hypoteser. Vi fikk en oppgave å lage hypoteser som passet til forskerspørsmålet.

Hypotesene våre ble:

- Blinde kan bare se svart om natta og rødt på dagen.

- Blinde kan forestille seg hvordan gjenstander ser ut ved å ta og kjenne på ulike ting, samt høre andres beskrivelser av hvordan ting ser ut.

1.4 Begrunnelser for hypotesene våre

Vi har i lengre tid lurt på hvordan blinde mennesker kan orientere seg ute, hvordan de kan handle på butikken og hvilke aktiviteter de kan drive med. Vi har lurt på om de kan jobbe og hvilke jobber de har hatt. Vi ser for oss at mange har begrensninger i hverdagen og at de blir svært avhengige av andre mennesker rundt seg eller hjelpemidler.

Det kan ikke være lett å være blind og det er ganske utenkelig for oss som har normalt syn å gradvis miste synet. Vi er også interesserte i å snakke med mennesker som er født blinde og mennesker som har hatt normalt syn og gradvis fått dårligere og dårligere syn. Vi tror det er tøffere for de som gradvis har mistet synet å bli blind enn for de som er født blinde. Når man er født blind så har man ikke forhold til noe annet. Man er vant til å ikke kunne se det samme som vi ser med våre friske øyne. Dersom man blir gradvis blind må det være tøft å gå med visshet om at alt man ser nå skal man ikke lengre kunne se. Hvilke tanker er det mennesker som har hatt syn, men som vet de skal bli blinde gjør seg?

Blinde mennesker vil vi tro har sitt “eget språk” når de skal beskrive hvordan ting ser ut. Vi tror de lager sine egne forestillinger om hvordan former og farger er. Vi vet allerede på forhånd at deres måte å lese på er ganske annerledes enn våre. Blindeskrift er ganske spesielt og det ser svært vanskelig ut å lære seg. Deres taktile sans er nok veldig godt utviklet og trent opp til å kjenne og føle ulike former og gjenstander. Dette er noe vi håper på å få svar på etter å skaffet oss kunnskapen vi trenger.

Vi tror også at de vil se rødt om dagen da vi kan sammenligne det med å holde en lommelykt mot fingrene og at man kan se tydelig rødfarge på motsatt side av fingrene.

Vi tok tidlig kontakt med Norges Blindeforbund og håpet at vi kunne få hjelp fra menneskene som jobber eller er tilknyttet denne organisasjonen.

Bilde 1: Fornøyde elever som fikk hilse på en førerhund

2.0 Hvordan skaffet vi oss nødvendig informasjon.

Som vi skrev tidligere i denne oppgaven tenkte vi at det hadde vært optimalt dersom vi fikk kontaktet noen i Norges Blindforbund. Læreren vår hjalp oss med å utforme en mail som vi sendte av gårde. Vi var ganske spente på om vi ville få svar og om de ville treffe oss. Vi håpet veldig på at vi skulle få møte noen blinde mennesker og at de kunne svare på spørsmålene våre. Det tok noen dager, men endelig fikk vi svar positivt svar. Vi skulle få reise til Oslo sentrum og møte noen fra Norges blindforbund. De holder til i Sporveisgata 10 på Majorstuen.

Vi kunne ikke reise tomhendt til Norges Blindforbund, så i forkant hadde vi laget et intervjukjema med en rekke spørsmål som vi lurte på. Alle spørsmålene ligger som vedlegg. Vi måtte også lese oss opp en del på ulike øyesykdommer for å ha litt forkunnskaper om hva som ville vente oss. Vi måtte også se og lese oss opp hvilke hjelpemidler som finnes for de blinde.

Noen vanlige øyesykdommer:

Grå stær (katarakt) Linsen i øyet mister sin klarhet og synet blir tåkete. Man ser dårlig på avstand og på nært hold.

Grønn stær (glaukom) Trykket i øyet blir for stort og det vil over tid bli skader på synsnerven. Man får blindsoner i synsfeltet.

Forkalkning (AMD) Den gule flekken sentralt i netthinnen svekkes. Her vil “skarpsynet” svekkes.

Retinitis pigmentosa (RP) Arvelige netthinnesykdommer som gir sterk synshemming og innsnevret synsfelt.

I tillegg til å få litt innsikt i ulike øyesykdommer måtte vi finne litt ut av hvilke hjelpemidler de har:

Hvit stokk: Når du ser en person med hvit stokk er dette et signal at personen er blind eller svaksynt.

Fører hund: En fører hund i sele er på jobb, og må ikke forstyrres.

Ledsagerteknikker: Blinde og svaksynte trenger fra tid til annen hjelp fra seende til å ta seg fram. Ledsagerteknikker gjør at man kan gå trygt, sikkert og smidig sammen

Da vi kom til Norges blindforbund ble vi møtt av noen hyggelige mennesker som jobber der. De skulle ta oss med til seniorgruppa som har møte der hver onsdag for at de skulle treffe likesinnede og ha et sosialt hyggelig samvær. Mange som har en funksjonshemming blir ofte isolert, så det å kunne møtes en gang i uka er hyggelig og koselig for dem da det ofte blir alene.

De som var i seniorgruppa var en gruppe på 10-12 stykker og det var noen som ikke kunne være der den dagen. Alderen deres var fra 60-80 år.

Vi stilte dem spørsmålene fra intervjukjema vårt og det viste seg at mange av de hadde mye på hjertet og de hadde mye å komme med da de ville dele mange av deres erfaringer som svaksynte. De var ikke så flinke til å lytte til hverandre og de avbrøt hverandre ofte. Vi prøvde å ta notater underveis, men det var utfordrende da de snakket så mye i munnen på hverandre.

Vi kommer tilbake til hva de svarte på spørsmålene senere i oppgaven og kommer til å diskutere dette.

Etter at vi hadde stilt de spørsmålene våre og fått de svarene vi ønsket fikk vi se på alle hjelpemidlene de bruker i det daglige. Vi trodde vi hadde brukbar oversikt over hva de brukte av hjelpemidler, men da tok vi grundig feil. Det viser seg at de blinde har et enormt utvalg av hjelpemidler som gjør hverdagen deres lettere. Det skal vise seg at dette gjør at hverdagen og livskvaliteten til disse menneskene øker betraktelig.

De hjelpemidlene som vi fikk se når vi var på besøk var som følger:

- Tastatur med ekstra store bokstaver
- En klokke som sier vor mye klokka er
- Et apparat som skanner farger og sier hvilken farge det er
- Lupe/forstørrelsesglass
- Et armbåndsur med ekstra store tall
- Førerhund
- Støttekontakt
- Hvit stokk

De hadde også mange flere hjelpemidler som de fortalte om, men disse fikk vi ikke prøve.

Bilde nr 2: Lupebriller som forstørrer skriften.

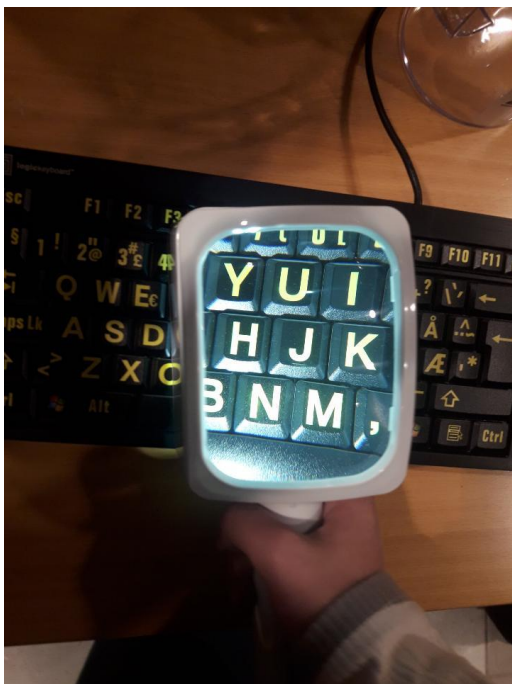
Bilde 3: En klokke som forteller hvor mye klokka er

3,0 Intervjurunde.

Vi hadde på forhånd laget en rekke spørsmål som vi hadde utformet. Det var totalt 12 spørsmål. I denne teksten kommer vi til å diskutere de mest interessante spørsmålene og de spørsmålene som vi fikk best svar på.

Spørsmål 1. Hvordan ble du eller dere blinde?

Mange av de vi snakket med hadde en av de øyesykdommene som vi har nevnt ovenfor. En annen person var født blind og har derfor aldri sett. De som har vært seende, men som nå har mistet synet gradvis over tid forteller oss at det startet med at fargene ble svakere og svakere og at skarpsynet ble dårligere. For noen av disse menneskene skjedde det over veldig lang tid, det vil si over flere år, mens andre opplevde at det skjedde mye på et år. De forteller at det er stor forandring i livet deres. Det har krevd at de har måtte endre mye i hverdagslivet. Særlig de som ble sterkt synshemmet på kort tid.

Bilde 4: En lupe og et tastatur med ekstra store taster

Bilde nr 6: En førerhund er alltid en god venn å ha med seg på tur.

Spørsmål 2. Hva er det du/dere får med dere av omgivelsene rundt dere når dere er ute på forskjellige plasser?

Dette avhenger veldig av hvor sterkt rammet man er av øyesykdommene. De vi snakket med har nesten ikke mer enn 2% syn. Dette sammenlikner de med å for eksempel stikke en knappenål gjennom et a4 ark, hold det foran øynene dine og se hvor mye du får med deg av ting rundt. De forteller at de kan legge merke til enkelte skygger eller de kan se konturene av enkelte hushjørner. Dersom man er ute i ukjent terreng eller miljø har de blinde ofte stor hjelp av noen hjelpemidler. Den hvite stokken som de holder foran seg, kan være til hjelp og fortelle om det ligger noen hindringer i veien som de må gå rundt. Ellers er det stor hjelp i å ha førerhund. En førerhund er spesialtrent til å hjelpe blinde/svaksynte ute. De har også tilgang på støttekontakt. En person som tar med seg de svaksynte rundt dit de skal. Mange har i tillegg god hjelp og støtte fra de som de bor sammen med eller annen familie.

Spørsmål 3. Hvordan er det å være blind?

Dette er et ganske stort spørsmål og vi fikk ulike svar fra de ulike menneskene. De som har hatt normalt syn tidligere sier at det var vanskelig å "godta" at man skal miste synet. Det ble en stor endring i livet deres, selv om de har hatt en lang periode med gradvis tilpasning et annet liv. De som ble født blinde forteller oss at det ikke er så vanskelig. De er tilpasset livet

uten syn og for dem er det “normalt” og ikke se. De har uttrykt ønske om å kunne se, men samtidig sier de at de ikke har det behovet da det aldri har vært mulig for dem. De forteller oss at de stort sett lever vanlige liv, flere har vært yrkesaktive og driver med ulike fritidsaktiviteter. Noen av dem har spilt i band, flere er aktive i ulike turlag, noen er med på skiturer sammen med støttekontakter for blinde. Det er mange muligheter for tilpasninger og de forteller at de kan være med på det meste, men bilkjøring er nok noe problematisk fortalte de oss og lo godt av dette.

Spørsmål 4. Hvordan ser ting ut for dere?

Dette er et veldig enkelt, men samtidig veldig vanskelig spørsmål. De forteller oss at det er veldig vanskelig for dem å fortelle oss hva de ser. Her er det også individuelle forskjeller. Vi snakket som sagt med både svaksynte og de som har vært 100% blinde hele livet. De som er svaksynte forteller oss at de klarer å se konturene av personer eller at de legger merke til skygger og eventuelle hushjørner. De kan se hindringer i veien, men det er vanskelig å vite hva det er. Når det kommer til de som er 100% blinde fikk vi litt annet svar, og dette berører hypotesene våre. Det kommer frem i uttalene deres at de ikke klarer å sette ord på hva de egentlig ser. Det blir alt for abstrakt til å kunne sette ord på. Når de prøver så vet de ikke hva de skal si fordi at de ikke har noe forhold til hva ting ser ut eller farger. Hva er farger for oss som er blinde? De klarer rett og slett ikke å si hva de ser. Det de isteden gjør er å forestille seg hvordan ulike ting ser ut. De har gjennom mange år lært seg å kjenne på gjenstander og lærer seg hvordan ulike former føles ut, de kobler beskrivelser, form og farge sammen og danner på den måten egne bilder som de lager i hodet sitt. Vi kan derfor ikke si at blinde ikke ser fordi deres evne til å lage forestillinger og egne tanker om hva de kan se for seg og skape bilder i hodet er deres egne bilder.

Bilde 7. Et apparat som forteller hvilken farge klærne de bruker har på seg.

Spørsmål 5. Drømmer dere, og hva er det dere drømmer?

Her er det i likhet med spørsmålet ovenfor svært forskjellige svar. De som tidligere har hatt syn forteller oss at de drømmer på samme måte som alle andre og de kan huske og fortelle hvilke drømmer de har hatt. De har lagret masse “bilder” i hjernen som gjør at de kan bruke disse bildene i drømmene sine. For de som aldri har sett får vi litt annerledes svar. De forteller oss at de drømmer, men å sette ord på drømmene sine er noe de synes er svært utfordrende. En av de som vi har snakket med sier at det er helt umulig for han å si hva han drømmer om, selv om han vet at han drømmer. De klarer ikke å se for seg hvordan ting ser ut i drømmer. Det nærmeste de kommer er at de kan si noe om samtaler de har hatt da de drømmer. De vet hvem de har drømt om og hvem de har snakket med, de kan fortelle hva samtalene gikk ut på, men de kan ikke sette ord på hva de har sett.

Spørsmål 6. Hva slags aktiviteter kan dere ta del i?

Vi ble litt overrasket over hvilke svar vi fikk på dette spørsmålet. Det viser seg at mange av de blinde deltar på helt vanlige ting som alle oss andre. Mange er med på forskjellige aktiviteter og i gå-grupper. Noen av de vi har snakket med forteller oss at de kan spille i band, andre tar del i idrettslag og driver med forskjellige idretter. Noen forteller at de er svært glade i å gå tur i skog og mark. Når de er på turer har de ofte med en støttekontakt som hjelper til. Støttekontakten forteller om det ligger noen hindringer i veien de må passe seg for og de kan

si litt om hvordan terrenget forandrer seg når de er ute på tur. Noen liker å gå skiturer og da er støttekontakten med så de hele tiden får beskjed om hvordan løypa går. Da bruker begge en gul refleksest hvor det står "blind" på, noe som gjør at andre i løypa kan vise hensyn til dette. Noen har også kjørt slalåm. Da kjører støttekontakten foran og har en høyttaler bak på ryggen så den blinde får beskjed om å svinge høyre, venstre osv. Blinde mennesker kan ta del i utrolig mye mer enn hva vi hadde trodd på forhånd.

Samtidig kan en støttekontakt bidra med å handle mat. Støttekontakten kan reise alene på butikken eller sammen med de blinde. En støttekontakt kan også være en god samtalepartner for de blinde.

Spørsmål 7: Hva er deres største utfordring med å være blind?

Dette er et stort spørsmål og vi fikk mange ulike svar på det, men det var noen ting som viste seg å være likt for alle sammen. Det som alle nevnte var at de er helt avhengige av gode rutiner og strukturer i dagliglivet. Alle ting i huset må ha sin faste plass, alle gjenstander må legges tilbake akkurat der det pleier å være. Dersom det skjer en liten endring eller hvis noen gjenstander har blitt flyttet på så oppstår det utfordringer. Å gå i ukjente butikker eller for eksempel ta heis kan også by på store utfordringer. Mange heiser har ikke blindeskrift og de vet rett og slett ikke hvilke etasjer de kommer til. Mange er helt avhengige av mennesker rundt seg for at hverdagen skal fungere optimalt. De som er blinde sier at de ofte ikke er så plaget av sine utfordringer, det er nettopp dette livet de er kjent med. Når de har støttekontakt eller familie rundt seg klarer de å leve et tilnærmet helt vanlig liv.

4.0 Konklusjon

Det er ikke bare ett svar på denne oppgaven. De menneskene vi har snakket med har forskjellig syn. Noen så bare omrisset av en bygning mens andre så ingenting. De som hadde sett før bruke sine tidligere lagrete bilder til å se for seg hvordan ting er. De som er helt blinde visste ikke om det var lyst eller mørkt og de kunne ikke beskrive tingene rundt seg, men ved hjelp av en støttekontakt beskrivelser kan de prøve og lade egne bilder i hodet. De med litt syn kunne se et sterkt hvit lys, men de kunne ikke skille farger fra værandre.

De blinde lager bilder i hodet av andres beskrivelser. Dette betyr at vi hadde delvis rett i hypotesene våre. Når det kommer til selve forskerspørsmålet av hva blinde ser er det vanskelig for dem å sette ord på det de ser.